

Trampes al català dins les escoles

Ara que a la Catalunya Nord l'ensenyament del català coneix un fort augment, les administracions estatals tenen un paper ambigu. Entre anuncis de desenvolupament i discretes retallades, l'estat francès frena considerablement l'aprenentatge lingüístic i cultural dels mainatges nord-catalans. L'exemple de l'escola d'Illa és ja un clàssic.

“Un mestre per a cada classe.” Aquesta era la reivindicació de la cinquantena de pares d'alumnes i mestres bilingües de les escoles maternal i primària d'Illa, al Rosselló, que es manifestaren davant la Inspecció Acadèmica de Perpinyà ara fa dues setmanes. Efectivament, per a l'entrada escolar del setembre, són uns trenta-nou alumnes els que demanen d'integrar les classes bilingües de Curs Preparatori (CP), primer nivell del primari a l'estat francès, mentre que a les altres escoles la xifra arriba als vint o vint-i-cinc alumnes. Si bé el personal educatiu d'Illa pot felicitar-se per aquest èxit, per altra banda està clar que presenta un problema d'organització: l'Acadèmia, l'entitat administrativa que re-

PERE HABET

presenta Educació a l'estat francès, es negava a afegir un mestre bilingüe a l'escola, i proposava una alternativa de les més estranyes. Després d'una reunió de tres dels inspectors acadèmics, Copin, Clarimon i Callis, es va decidir d'imposar a un dels quatre mestres de l'escola maternal del poble de fer català als alumnes de CP cada tarda. Aquest sistema podria ser viable, sens dubte, per a l'escola primària, però deixava les quatre classes de maternal amb només tres mestres. Per cuidar dels 110 nins de la maternal, els brillants inspectors asseguraven que hi hauria les ATSEM (Agent Territorial Especialitzat en les Escoles Maternals). Ara bé, aquestes haurien de fer una feina que no els toca pas fer, ja que no tenen cap competència

educativa. Per a Claudi, mestre bilingüe de la maternal, "la inspecció no és gaire coherent. I a més, decideix de manera unilateral, sense la més mínima concertació. Han enviat les directives als directors de les escoles, i ara ens hauríem d'espavilar així..."

Proselitistes i integristes. Davant d'aquesta situació, mestres, pares d'alumnes i elegits de l'Ajuntament d'Illa van obtenir una entrevista amb els mateixos inspectors, Copin, encarregat de la zona del Riberal, Clarimon i Callis. Mentrestant, a la porta de l'edifici, un grup havia portat pancartes i banderoles per afirmar el suport a l'escola. Una pressió necessària per mostrar que, malgrat un període difícil de final d'any escolar i d'inici de vacances d'estiu, els diferents actors de l'escola es van mobilitzar. Una mare d'alumne s'expressava així: "Som molts que ens manifestem. De fet, si avui no trobem pas una solució, bloquejarem l'escola per al mes de setembre." Una motivació i un entusiasme certs, però que quedaven un poc suspesos quan la delegació de l'escola portava el resultat de l'entrevista: finalment, el mestre de maternal es quedava a maternal, però no s'afegiria cap altre ensenyant a l'escola primària. La solució, doncs, hauria de ser interna, probablement fent classes de doble nivell, amb efectius importants en cada classe. Un èxit molt relatiu, doncs. Per altra banda, les diferents declaracions dels inspectors, representants de l'estat, havien estat insultants. Un afirmà als mestres que una quantitat tan alta de nins que volien seguir classes bilingües era per un evident proselitisme dels educadors. "Una aberració -afirma Elsa, mestra de maternal-. Nosaltres donem als pares un simple full on els demanem si volen que la mainada segueixi una escolaritat bilingüe o no. Per a la Inspecció, això ja és fer proselitisme." Però no és pas tot. Segons els inspectors, les webs catalanes informatives o associatives que s'han fet ressò d'aquest problema són totes "integristes". Un to agressiu i humiliant que no ha sabut amagar les incompetències de l'administració.

Retallades contínues. Al final, una setmana després, el problema de l'escola d'Illa s'ha solucionat de debò. La Inspecció Acadèmica farà tornar una mes-

tra bilingüe que havia estat enviada a Occitània ara fa dos anys. Una altra incoherència administrativa, ja que es coneix a bastament la manca d'ensenyants bilingües a Catalunya Nord. Per a aquesta jove ensenyant, però, és un alleujament, després de diversos intents per tornar a treballar a la Catalunya Nord. Illa serà de nou la seua destinació.

Malauradament, tanmateix, el cas de les escoles d'Illa no és pas un problema aïllat. Referint-se a l'ensenyament del català, de la maternal als estudis universitaris, els problemes són nombrosos. Acadèmies i rectorats parteixen de la idea que és una disciplina i una llengua inútil, marginal i poc rendible, per la qual cosa retallen els mitjans, humans o materials, tant com poden. A la Universitat de Perpinyà, on els estudis de català només concerneixen un departament de la Facultat de Lletres, l'Institut Franco-Català Transfronterer, el lloc d'un professor acaba de ser suprimit. Amb la qual cosa, unes 192 hores lectives desapareixen i deixen de ser finançades l'any vinent. Pressions sobre administracions i polítics elegits podrien salvar aquest lloc, però res no és menys segur. Al liceu Joan Lurçat de Perpinyà acaben de treure hores de català -únicament disponible com a optativa- per començar a impartir una classe de xinès. I al col·legi costaner d'Argelers s'anuncià fa poc temps la supressió de les classes de català -que finalment, però, se mantindran-. Retallades, rebaixes, supressions... Una realitat ben poc adequada si es tenen en compte els anuncis públics que es fan recentment d'ajudes a les llengües anomenades "regionals", especialment amb un pla acadèmic "d'estructuració i de desenvolupament del català i de l'occità". Deu mesures, diuen, entre les quals l'augment del nombre de mestres bilingües, una iniciació al català per a tot l'alumnat nord-català o uns dispositius que permetin assegurar la continuïtat en l'ensenyament del català. Un discurs oficial de donar suport a la llengua, però que nega els problemes del dia a dia. I és que la realitat, sens dubte, és ben diferent. Com de costum, defensar la llengua francesa significa aniquilar les altres llengües. Començant pel català.

*Pere Habet
Perpinyà*

Amb gran reforç de pancartes, mestres i pares d'alumnes es manifestaven, fa dues setmanes, per obtenir un mestre més.